

BEHOUDEN & BEWAREN

nieuwsbrief

nummer 42 – april 2024

STICHTING DORPSBEHOUD
HARDINXVELD-GIJSSENDAM

HET BEHOUDEN WAARD

‘Karakter is veel gemakkelijker te behouden dan te herstellen.’

Een uitspraak van de Engels-Amerikaanse Thomas Paine, die, hoewel bijna 300 jaar na dato, nog steeds actueel is. Zeker als het gaat om het karakter van een dorp.

Als je eens rondkijkt: er is veel dat karakter bepaalt.

Architectuur, stijlelementen, aan-of afwezigheid van groen, tradities, inzet van bewoners, waardering van cultuurhistorie, om maar wat te noemen.

Zaken die in deze nieuwsbrief weer volop aan de orde komen.

Zaken die, eenmaal beschadigd of verwijderd, niet gemakkelijk te herstellen zijn.

Daarom zeggen we het ook nu maar weer: het behouden waard!

Liesbeth Leenman, redactie

KIJKEN IS WAT ANDERS DAN ZIEN

VOORDEURLUIFELS

Voorbeelden van voordeurluifels op de Kerkweg, de Damstraat en Binnendams

Van hout, steen, beton; met dakpannen, steunen erboven, steunen eronder; oud, modern, jaren '30- stijl; met ijzer, krullen, sierlatten; bescheiden, pompeus, doelmatig. Enig idee waar het over gaat? Een stijlelement waar over het algemeen misschien niet eens veel aandacht aan wordt besteed, maar toch zeker het bekijken waard is: de voordeurluifel.

Een deurluifel, ook wel voordeur afdak, voordeurluifel of dakluifel, verfraait een woning en draagt in belangrijke mate bij aan het karakter van een huis. Daarnaast is hij erg functioneel.

- Een luifel biedt bescherming tegen neerslag en zonlicht (afdakfunctie).
Voorbeeld: het vormt een afdak voor jezelf, je visite en de postbode. Bovendien zorgt hij ervoor dat je voordeur en deurbeslag beter beschermd zijn tegen de weersinvloeden. Zo verleng je de levensduur van je deur.
- Een luifel kan de aandacht vestigen op een bepaald gedeelte van de gevel.
Voorbeeld: een luifel boven de ingang van grote gebouwen zoals hotels, kantoorgebouwen of stations voorkomt niet alleen inregenen maar geeft duidelijk aan waar de hoofdingang zich bevindt.
- Een luifel kan aangebracht zijn puur ter versiering. Maar het komt vaker voor dat functionele luifels zo worden ontworpen dat ze hun functie combineren met verfraaiing.

Nog een leuk weetje: het woord luifel is afkomstig van het woord loof, dat gebladerte van bomen betekent. Hieruit is af te leiden dat een luifel oorspronkelijk een afdak van bladeren is geweest.

Maar dat is al lang verleden tijd. Hoewel een aardig groen afdakje boven de voordeur wellicht ook niet zou misstaan.

Geen bladerdakje boven de voordeur, maar een fraaie, degelijke, functionele luifel

ZO KAN HET OOK

Je inzetten voor een mooi dorp kan op veel manieren. Zoals Stichting Dorpsbehoud, met aandacht voor o.a. panden en groen. Maar ook zoals deze dorpsgenoot, die haar steentje bijdraagt door het verwijderen van zwerfafval op straat. Zeker van groot belang voor de leefbaarheid en het aanzien van ons dorp! Daarom hoezee voor J.!

Wandelen en tegelijk opruimen: twee vliegen in één klap!

HET GROENE DORP

GEVELTUINEN

Ook onze gemeente doet mee aan het landelijke zogenaamde ‘tegelwippen’. Minder tegels, meer groen. Een prachtig initiatief om te zorgen voor een groenere leefomgeving, minder wateroverlast, meer verkoeling en biodiversiteit.

Een onderdeel daarvan is het aanleggen van een zogenaamde geveltuin.

Een geveltuin is geschikt voor huizen die direct aan straat staan, maar denk ook eens aan je eigen betegelde voor-of achtertuint, of het paadje langs je huis. Het wordt dan een soort groenbak, een mini(voor)tuin.

Het voorjaar is een ideale tijd om een geveltuin aan te leggen.

Denk met beplanten aan een mix van bloeitijd zodat insecten altijd wat te doen hebben. Populaire gevelbloeiërs: stokroos, jasmijn, kamperfoelie, klimhortensia, wilde wingerd en blauwe regen. Een aantal van deze planten moeten wel worden vastgebonden aan een rek of draad.

P.S. Gaat het om bestrating die van de gemeente is, vraag dan daar de regels aan.

Letterlijk opgefleurd !

MARITIEM MONUMENT

De kogel is door de kerk! Oftewel: de vergunning is binnen!

Al geruime tijd is de Stichting Dorpsbehoud bezig met de voorbereiding voor het plaatsen van een maritiem monument aan de Rivierdijk. Een ode en herinnering aan het maritieme verleden van het dorp. Nu de vergunning er is, gaat de stichting samen met enkele partners aan de slag om het geheel zo snel mogelijk te realiseren. Hopelijk kunnen we er deze zomer al van genieten. We houden u op de hoogte.

Boven-Hardinxveld: nog volop maritiem heden (foto www.ariesfotografie.nl)

MIJN DORP KONINGINNEDAG

April heeft, zo lang ik me kan heugen, een feestelijk randje. Aan het uiteinde, wel te verstaan. Een oranje franje.

In mijn jeugd was dat vanwege de allerlaatste dag van de maand, 30 april: koninginnedag! Een feestdag!

Als kind intrigeerde het koningshuis mij en mijn zusje uitermate, niet in het minst beïnvloed door de kalender 'Pro Juventuta' die bij mijn oma aan de muur hing en het tijdschrift 'Vorsten', waarop zij geabonneerd was. Alle belevenissen van de jongste generatie prinsenkinderen werden nauwlettend en met veel belangstelling gevolgd. Tenslotte waren ze ongeveer van onze leeftijd; een feit dat onze fantasie danig prikkelde. Wie weet liep het nog eens op een ontmoeting, of zelfs meer uit...

Koninginnedag was dan ook een soort hoogtepunt op dat terrein! We zaten aan de tv gekluisterd om maar niets te hoeven missen van de prinsjes tijdens het jaarlijkse defilé bij paleis Soestdijk.

Maar niet alleen dat maakte die dag tot een feest. In die tijd was het altijd mooi weer op 30 april; althans, in mijn beleving. Want natuurlijk zaten wij niet de hele dag binnen aan de buis. Nee, daar waren de koninginnedagspellen op 'De Groenstrook', in de Peulen langs de rijksweg. Om heel eerlijk te zijn: ik weet niet of dat nu ieder jaar georganiseerd werd of dat die ene keer zó'n indruk gemaakt heeft dat dat voor 6 jaren gold.

Wat ik me herinner was een groenstrook vol kraampjes en uitgezette spellen zoals skip-pybalrace, kruiwagen-slalom, steltlopen enzovoort. Volgens mij waren alle scholen van het dorp daarbij aanwezig, wat de competitie nog eens zo spannend maakte.

Ouders die ons vanaf de zijlijn aanvuurden. Een heel evenement, zeker in die tijd.

Koninginnedag 1972 op de Groenstrook in De Peulen

Even een uitstapje buiten april, maar wel met een koninklijk tintje: toen koningin Juliana in 1973 25 jaar vorstin was, werd de hele Peulenlaan afgezet en als soort 'tekenblok' gebruikt. Ieder kind van de lagere school kreeg een vierkant toebedeeld waarin het met krijt een tekening mocht maken van de koningin. Gelukkig regende het ook die dag niet!

Later, als moeder, wandelde ik met mijn kroost in de stralende zonneschijn naar de basisschool om daar toe te kijken hoe zij net als ik vroeger, zich vermaakten met spelletjes van diezelfde aard. Op een ander groene strook, aan de Sluisweg, was 's middags van alles te doen en ontmoeten.

Inmiddels is Koninginnedag verleden tijd.

Maar, zij het in een andere vorm, blijft april zijn feestelijke randje behouden.

Ik zou er zomaar bijna een stichtelijke, of Stichtinglijke, draai aan willen geven: het behouden waard!

Liesbeth Leenman

PARTICIPATIE

Met regelmaat wordt de Stichting Dorpsbehoud door de gemeente uitgenodigd deel te nemen aan een klankbordgroep.

Momenteel zijn dat er drie:

- Herinrichting Buitendams. Meedenken over een mooi, beter begaanbaar Buitendams met voldoende parkeergelegenheid. Mogelijk voorzien van passend groen en kunstzinnige vormen.
- Het Podium, locatie IJzergieterij. Inrichting van het centrale plein met horeca, speelgelegenheid, ontmoetingsplekken enzovoort.

- Inrichting rotondes. De 'visitekaartje van het dorp', de rotondes, zijn toe aan een mooie nieuwe inrichting. Mogelijk met groen, cultuurhistorie en kunst.

Wij zijn blij met de kansen die geboden worden en denken graag mee!

Hoe gaat deze rotonde er uitzien? Stichting Dorpsbehoud mag meedenken

(BIJNA) VERGETEN WOORD

PLEITHEINEN

Soms duiken er in je leven ineens van die woorden op uit het verleden; woorden die je bijna vergeten was. Voor mij was dat 'pleitheinen'. Mijn vader bezigde die term nogal eens. "Die is pleitheinen.", waarbij hij bedoelde dat een persoon weg was, 'de hort op'. Volgens Ensie is 'pleitheinen' een typisch, maar enigszins gedateerd Rotterdams begrip voor oprotten en wegwezen. Maar ook wat verder van Rotterdam werd/wordt het dus gebruikt, tot in ons dorp toe.

Verder speuren geeft aan dat pleitheinen is: er vandoor gaan, weggaan, zoek, weg.

Maar 'pleitheine zijn' betekent ook: dood zijn.

Kun je dat ook van een woord zeggen? Dat 'pleitheinen' dood is?

Bij deze leven we het dan weer leven in!

Pleitheinen!

KARAKTERISTIEK PAND UITGELICHT

Het is alsof de bewoners van dit jaren '40 pand aan de Koningin Wilhelminalaan (nummers 131/133) extra hun best gedaan hebben om in deze april-nieuwsbrief te komen, zo toepasselijk feestelijk ziet het er uit. Maar er is meer te zien dan het oranje-rood-wit-blauw. Wit hout bijvoorbeeld. In de vorm van luifels met pilasters, bijzondere, originele dakkapellen, dakgoten/overstekken. Maar ook het metselwerk is het bekijken waard, zoals bijvoorbeeld de stenen erkers en de donkere plint en speklaag.

Daarom: met of zonder vlag en wimpel het bekijken waard! Tot en met de oranje hoed toe!

Zoekplaatje: wat geeft dit pand zijn karakter?

TIJD OM TE WANDELEN!

Voorjaar: we krijgen weer zin om naar buiten te gaan! Wandelen biedt daar een uitgelezen mogelijkheid voor!

Elke dag naar buiten gaan. Om wat lichaamsbeweging te krijgen, een frisse neus te halen en rust in ons hoofd te creëren. Wandelen blijkt de perfecte remedie te zijn tegen angst en stress.

Voor sommigen klinkt het misschien suf en als een activiteit die niet aan hen is besteed, maar dagelijks wandelen heeft veel voordelen voor je fysieke én mentale gesteldheid. Ook op latere leeftijd zal je jezelf dankbaar zijn als je regelmatig aan lichaamsbeweging doet. En wat is daarvoor een betere plek dan gewoon in de natuur of in je eigen dorp, op je eigen tempo?

Waarom wandelen een positieve impact heeft op je mentale gezondheid? De reden daarvoor vinden we in de amygdala, het deel van je hersenen dat aanstuurt om verschillende emoties te verwerken. Uit onderzoek blijkt dat de amygdala bij mensen met een depressie of depressieve klachten minder goed functioneert. Als je wandelt, worden je hersenen geactiveerd en krijg je nieuwe prikkels binnen. Het angstige deel van je hersenen krijgt dan minder aandacht. Bovendien gaat tijdens het wandelen je bloed sneller stromen en je hart sneller kloppen. Je bent dan beter in staat om na te denken, wat je focus en creativiteit ten goede komt.

Wandelen hoeft niet per se een einddoel te hebben, juist niet. Trek je schoenen aan en ga de natuur in, zonder bestemming. Dwaal door weilanden of het dorp en kijk en luister wat de omgeving biedt. Reserveer bijvoorbeeld één keer per week of elke dag een langere tijdzone in je agenda waarop je naar buiten gaat. Verder kun je wandelen natuurlijk toepassen voor alle moetjes, bijvoorbeeld naar de supermarkt, naar het postkantoor en naar een vriend(in). In plaats van met de auto of op de fiets te gaan, wandel je nu gewoon, eventueel lekker luisterend naar muziek of een podcast. Kies verschillende routes heen en terug om het een beetje spannend te houden voor jezelf en laat je niet afschrikken door afstanden van bijvoorbeeld een uur. Het is juist lekker om erop uit te gaan en het biedt je, zoals hierboven beschreven, heel veel. Veel meer dan thuis liggen lummelen met je telefoon. (bron: <https://www.vganmagazine.com>)

TIP: het boekje 'Weids wandelen in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden'. Mooie routes van gemiddeld een uur in een prachtige omgeving! Verkrijgbaar voor € 12,50 bij o.a. Museum De Koperen Knop en boeksjop Rinnah in Hardinxveld-Giessendam. Vaderdagtip??

Onze omgeving biedt volop mogelijkheden om te wandelen

SEIZOENSPLAATJES

Genieten van het voorjaar in Binnendams

WILT U DE NIEUWSBRIEF OOK GRATIS ONTVANGEN?

STUUR EEN E-MAIL NAAR NIEUWSBRIEF.SDB@GMAIL.COM

COLOFON

Redactie : Liesbeth Leenman
Tekst : Liesbeth Leenman
Foto's : Evert van Lopik, Liesbeth Leenman, www.ariesfotografie.nl
secretariaat : Kerkweg 4, 3371 AG Hardinxveld-Giessendam

www.dorpsbehoudhg.nl

dorpsbehoudhg@kpnmail.nl